

ХРИСТО ГЕШАНОВ
„ЛУННА-4“

chitanka.info

Ние сме откърмени с идеята, че дългът към човечеството е най-висшият дълг. С това всеки ще се съгласи, защото то е съвсем естествено за нас. На второ място нашата етика поставя дълга към семейството. И всичко това звучи много хубаво. Но знаете ли какво може да преживее човек, ако трябва да избира между тези два дълга?...

Ние — четиридесет и шест научни работници и лаборанти, се намирахме в лаборатория „Лунна-4“. Извършваше се един от серията експерименти от анализиране на порода, взета почти от центъра на Луната.

Лаборатория „Лунна-4“. Монолитен синкав похлупак, който имитира земното небе, а под него — дълги маси с уреди, химични препарати, инструменти, проби. И хората в бели пластмасови облекла.

В нашата лаборатория, както във всички лунни помещения, беше създадена онази естествена земна среда, с която бяхме свикнали — тежестта, атмосферното налягане, съставът на въздуха.

Ив работеше в „дъното“ на лабораторията. Това място наричахме така, просто защото изходната камера беше на другия край на стометровата лаборатория. Тази херметически затворена от всички страни зала. И само един изход — камерата.

До Ив леко привела глава, наблюдаваше спектроскопометъра жена му Ина. Наблизо до тях работеше и синът им — колкото весел и жизнерадостен през свободните часове, толкова задълбочен в научните си занимания младеж.

Семейството на Ив... Най-отчаяните мечтатели, които съм познавал някога. Взимането на проби от лунния център е тяхно дело. Това е била младежката мечта на Ина. Те възнамеряваха след свършване на анализите да отидат на Земята и там да се заемат с голямата идея на Ив. А тя... Не, за неговата идея ще разкажа друг път.

Аз се бях вдълбочил в показанията на моя спектрографометър, когато Ив мина край мене.

— Хайде да изпушим по цигара!

Отказах му. Анализът на последната проба показваше странно отклонение от нормата — непрекъснато увеличаване на циановите съединения. Това можеше да се окаже опасно и аз непременно трябваше да разкрия причината.

Входът на камерата беше на няколко крачки от мен. Ив изчезна в него.

Между другото трябва да ви кажа, че по онова време да се вземат проби от центъра на Луната и да се анализират съвсем не беше лесна работа. Породата се е намирала под огромно налягане и как ще реагира тя на новите условия, при които я поставяхме, още не беше известно. По-късно експертизата установи, че породата, която сме изследвали през този ден, е съдържала цианови съединения в твърдо състояние, които при нормалното налягане започнали направо да се изпаряват. Но в газообразно състояние те заемат много по-голям обем!... А при загряване някои от тях пламват като барут!... Увеличеният процент на циановите съединения във въздуха е бил предупреждение, което ние не можахме да разберем.

И тогава стана катастрофата. Всъщност аз не бих могъл да разкажа подробно какво стана. Изведнъж нещо изтрещя. Лабораторията се изпълни с бяла мъгла.

Друго не помня. Свестих се в лазарета. Останалото видях на автоматично заснетия филм...

Ив си допушвал цигарата.

Рязкото припламване на червената лампичка отначало го стреснало. Той се стъписал. Газ в лабораторията! Ив хвърлил поглед към таблото. Хлорциан! Концентрация 0,4 мг на всеки литър въздух! Човек, който диша повече от шест минути такъв въздух, умира. Една минута сигурно вече е минала... Остават още пет. Какво може да се направи?...

В такива моменти човек или се парализира от изненада и се оказва неспособен да помогне някому или, обратно, мозъкът и тялото му започват да действуват бързо и точно, като отлично запрограмирано устройство. Обикновено в камерата има три маски. Ив ги грабнал и се втурнал вътре. А вътре... Мъгла, счупени уреди и тела. Тела, още дишащи, но с всяка глътка въздух приближаващи се все по-бързо до смъртта.

На първите двама той надянал маски. Останалите, тези, които са били по-близо около него, започнал да извлича в камерата.

А в „дъното“, някъде сред изпочупената апаратура, са лежали безчувствени най-скъпите за него същества...

Ив зорко следял хронометъра. Когато минали пет минути, в камерата имало вече 15 тела. Те дишали чист въздух. Други е било невъзможно да се спасят. И може би тъкмо в този момент Ив се е сетил. Да, може да бъде спасен още един! Пет секунди са достатъчни, за да свали човек маската от лицето си и да я постави на друг...

Спасителният отряд, пристигнал след няколко минути, намерил Ив проснат до една от лаборантките. Ръцете му все още притискали маската върху нейното лице...

* * *

От два дни Ив не е проронил нито дума. А аз... Какво мога да кажа? Аз се възхищавам от него. И всички се възхищават от мъжеството му.

Спомням си, че така, като гледах съсредоточения му поглед, си представих една друга картина... Ив се втурва с маската в лабораторията. Без да обръща внимание на мъглата, той тича, под краката му хрустят счупени стъкла, той пълзи под апаратите, които всеки миг могат да се стоварят върху него, прескача обърнатите маси и... телата на колегите си. Стига до „дъното“, поставя маската на Ина и сина си. След това спокойно един по един ги изнася в камерата.

Можеше ли Ив да постъпи така? Вие не го познавате, но аз ще ви кажа. Когато стана катастрофата, той е разсъждавал не повече от секунда. По-късно той ми разказа. В решаващия момент през съзнанието му е имало само една мисъл: „По-добре да се даде въздух на двадесет души, отколкото на двама“. И е започнал да действа.

А Ина... Тя винаги е чувствувала у него силата, опората, човека, готов да ѝ се притече на помощ в трудни мигове. Имал ли е той право да ѝ откаже тази помощ?

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 5 от 1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.